

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง "แฟ้มสะสมงานโรงเรียน: การวิจัยรายการปีโรงเรียนไมทอุดมศึกษา" เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย มีวัตถุประสงค์ของการศึกษา 3 ประการ คือ ประการแรก เพื่อศึกษากระบวนการจัดทำแฟ้มสะสมงานโรงเรียนของโรงเรียนไมทอุดมศึกษา ประการที่สอง เพื่อศึกษาลักษณะและองค์ประกอบของแฟ้มสะสมงานโรงเรียนไมทอุดมศึกษา และประการสุดท้าย เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานในกระบวนการจัดทำแฟ้มสะสมงานโรงเรียนไมทอุดมศึกษา สำหรับการศึกษาเฉพาะกรณีครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยทำการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลแบบเฉพาะเจาะจง จำนวน 34 คน ประกอบด้วย คณะผู้บริหารและบุคลากรฝ่ายต่าง ๆ ของโรงเรียน เพื่อทำการศึกษาระบวนการจัดทำแฟ้มสะสมงานโรงเรียนไมทอุดมศึกษา ร่วมกัน รวมระยะเวลาในการศึกษางานวิจัยทั้งสิ้น 8 เดือน กับอีก 9 วัน

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองโดยใช้วิธีการศึกษาข้อมูลจากเอกสาร การสังเกต และการสัมภาษณ์ ข้อมูลส่วนใหญ่เป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงนำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมมาตรวจสอบ เพื่อหาความตรง ความถูกต้อง ความเพียงพอ และความสอดคล้องของข้อมูล จากนั้นจึงทำการวิเคราะห์ด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสร้างข้อสรุปที่แปงเป็นวิธีการย่อย ๆ อีก 3 วิธี คือ การวิเคราะห์แบบอุปนัย การวิเคราะห์โดยจำแนกชนิดของข้อมูล และการวิเคราะห์โดยการเปรียบเทียบข้อมูล ในส่วนของการนำเสนอผลการวิจัยผู้วิจัยใช้รูปแบบการนำเสนอโดยการบรรยาย การยกคำพูดจากการสัมภาษณ์ขึ้นอ้างรวมทั้งการนำเสนอตาราง แผนภาพ แผนภูมิประกอบ เพื่อความชัดเจนและความเข้าใจในการศึกษามากยิ่งขึ้น

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษางานวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ 3 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 กระบวนการการจัดทำแฟ้มสะสมงานโรงเรียนไผทอุดมศึกษา

จากการดำเนินการศึกษากระบวนการจัดทำแฟ้มสะสมงานโรงเรียนไผทอุดมศึกษาในครั้ง นี้ ผู้วิจัยและกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลทุกคน ตลอดทั้งผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้ให้ความร่วมมือเพื่อศึกษา ตามขั้นตอนต่าง ๆ ของกระบวนการจัดทำแฟ้มสะสมงานโรงเรียน โดยเริ่มจากการประชุมและที่ แฉงรายละเอียดที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงาน พร้อมทั้งทำการนัดหมายคณะผู้ดำเนินงานทุกคน เพื่อความสะดวกต่อการดำเนินงานต่อไป ซึ่งรูปแบบของการศึกษากระบวนการจัดทำแฟ้มสะสม งานโรงเรียนครั้งนี้เป็นการศึกษา โดยการนำแนวคิดของ Kimeldorf ที่กล่าวไว้ว่า ในการจัดทำแฟ้ม สะสมงานโรงเรียนสามารถแบ่งออกเป็น 6 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การวางแผนงาน 2) การรวบรวมผลงาน หลัก ฐาน 3) การคัดเลือกผลงาน หลักฐาน 4) การประเมินของบุคคลที่เกี่ยวข้อง 5) การจัดระบบแฟ้ม สะสมงานโรงเรียน และ 6) การประเมินจากชุมชน ผู้ปกครอง และหน่วยงานภายนอก และแนวคิด ของ สุวิทย์ มูลคำ ที่กล่าวไว้ว่า ในการจัดทำแฟ้มสะสมงานโรงเรียนสามารถแบ่งออกเป็น ขั้นตอน คือ 1) การวางแผนงาน 2) การรวบรวมผลงาน หลัก ซึ่งได้กำหนดแนวทางในการจัดทำแฟ้มสะสมงานโรง เรียนไว้ ดังนี้ 1) การวางแผนการจัดทำแฟ้มสะสมงาน 2) การเก็บรวบรวมผลงานหรือหลักฐาน 3) การ คัดเลือกผลงาน 4) การแสดงความคิดเห็นหรือความรู้สึกต่อผลงาน 5) การประเมินผลงาน 6) จัดระบบ ของแฟ้มสะสมงาน และ 7) การจัดนิทรรศการหรือแสดงผลงาน มาผสมผสานกับรูปแบบของการจัด ทำแฟ้มสะสมงานตามแนวดำเนินการของโรงเรียนไผทอุดมศึกษา โดยการประยุกต์วิธีการและรูปแบบ จากแฟ้มสะสมงานประเภทต่าง ๆ เพื่อให้มีความเหมาะสมกับบริบทและเพื่อความเป็นเอกลักษณ์ของ โรงเรียนไผทอุดมศึกษา

จากผลการวิจัย สามารถสรุปได้ว่า กระบวนการจัดทำแฟ้มสะสมงานโรงเรียนไผทอุดม ศึกษา มีขั้นตอนในการดำเนินงาน 7 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวางแผน

เป็นขั้นตอนเพื่อเตรียมความพร้อมของบุคลากรในด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบแฟ้ม สะสมงาน รวมทั้งระบบการประเมินสถานศึกษาของหน่วยงานต่าง ๆ โดยคณะผู้ดำเนินงานได้รับการ อบรม สัมมนาวิชาการในเรื่องดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งทำการศึกษาเอกสารที่ผู้วิจัยนำไป ทิ้ง นี้ก่อนการดำเนินงานผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์ข้อมูลและข้อความรู้เกี่ยวกับระบบแฟ้มสะสมงาน ประเภทต่าง ๆ ของโรงเรียนไผทอุดมศึกษา จากคณะผู้บริหารและบุคลากรฝ่ายต่าง ๆ ของโรงเรียน

ด้วยความช่วยเหลืออย่างยิ่ง นอกจากการเตรียมความพร้อมด้านความรู้แล้วนั้น การจัดสรรเวลา การแบ่งหน้าที่ การเตรียมวัสดุอุปกรณ์ในการจัดทำ รวมถึงการกำหนดแนวทางในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อจัดเก็บในแฟ้มสะสมงานโรงเรียน ได้จัดทำในขั้นตอนนี้เช่นกัน หากมีการวางแผนที่ดีจะสามารถทำให้ผลการดำเนินงานในขั้นตอนต่อไปมีความสะดวกและมีความคล่องตัวในการทำงานมากยิ่งขึ้น

ขั้นตอนที่ 2 การเก็บรวบรวมข้อมูลและหลักฐาน

โรงเรียนไผ่ทอุดมศึกษาได้จัดเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับระบบการบริหารงานด้านต่าง ๆ ของโรงเรียนไว้ในระบบฐานข้อมูล โดยใช้คอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือในการจัดเก็บ ข้อมูลและหลักฐานที่ถูกจัดเก็บไว้ในระบบฐานข้อมูลล้วนผ่านการประเมินจากเกณฑ์คุณภาพที่โรงเรียนกำหนดขึ้นมา รวมทั้งการนำเกณฑ์การประเมินสถานศึกษา เพื่อรับรางวัลพระราชทานของสำนักงานทดสอบทางการศึกษา และเกณฑ์การประเมินมาตรฐานสถานศึกษา ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ มาใช้ในการประเมินผลงานของโรงเรียนก่อนทำการจัดเก็บเสมอ เพื่อให้ได้ข้อมูลและผลงานที่อยู่ในระดับที่ได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับจากสังคม และสำรับข้อมูลบางส่วนที่ผู้วิจัยได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลนั้น ได้นำข้อมูลเหล่านั้นมาทำการประเมินในระบบเดียวกันเพื่อให้เกิดความตรงของเนื้อหาและความสอดคล้องของข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูลและหลักฐานจะดำเนินการตามแนวทางและขอบข่ายของข้อมูลที่กำหนดไว้ในขั้นตอนที่ 1 ข้อมูลที่ได้สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสมและความสัมพันธ์ของเนื้อหา

ขั้นตอนที่ 3 การคัดเลือกผลงาน

การคัดเลือกผลงานเป็นกิจกรรมที่กระทำต่อเนื่องจากขั้นตอนที่ 2 ซึ่งภายหลังจากการเก็บรวบรวมข้อมูลแล้วนั้น คณะผู้ดำเนินงานจะทำการคัดเลือกผลงานโดยคำนึงถึงวัตถุประสงค์ของการจัดทำแฟ้มสะสมงานโรงเรียนเป็นสำคัญ ซึ่งการจัดทำแฟ้มสะสมงานโรงเรียนไผ่ทอุดมศึกษาในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ในการจัดทำ 2 ประการ คือ 1) เพื่อประเมินความก้าวหน้าในการดำเนินงานของโรงเรียนในแต่ละปีการศึกษา 2) เพื่อการนำเสนอภาพลักษณ์ของโรงเรียนต่อสังคม ดังนั้น การคัดเลือกผลงานจึงอยู่ในขอบเขตของการบริหารงานด้านต่าง ๆ ของโรงเรียนทั้ง 6 ด้าน โดยรูปแบบของผลงานที่คัดเลือกเป็นข้อมูลที่เสนอเนื้อหาสาระประกอบการนำเสนอภาพผลงาน ภาพเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นในแต่ละปีการศึกษา

ขั้นตอนที่ 4 การแสดงความคิดเห็นต่อผลงานและประเมินผลงาน

ในขั้นตอนนี้เป็นการเปิดโอกาสให้คณะผู้ดำเนินงานได้แสดงความคิดเห็นต่อผลงานที่คัดเลือก เพื่อเป็นการตรวจสอบความสมบูรณ์ของผลงานก่อนนำไปจัดเก็บไว้ในแฟ้มสะสมงานโรงเรียน โดยวิธีการแสดงความคิดเห็นต่อผลงานของโรงเรียนไมโทอุดมศึกษามีรูปแบบการประเมินแบบปลายเปิด เพื่อให้ทุกคนได้แสดงความคิดเห็น ข้อเสนอนะ และทัศนคติต่าง ๆ ที่มีต่อผลงานได้อย่างอิสระ สำหรับในส่วนของ การประเมินผลงานจะทำการประเมินโดยเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์ของการจัดทำแฟ้มสะสมงานโรงเรียนเป็นสำคัญ เพื่อตรวจสอบความเพียงพอ ความถูกต้องและความสอดคล้องของข้อมูลและเพื่อตรวจสอบรูปแบบของแฟ้มสะสมงานโรงเรียนมากยิ่งขึ้น

ขั้นตอนที่ 5 การจัดระบบแฟ้มสะสมงานโรงเรียน

การจัดระบบแฟ้มสะสมงานโรงเรียนเป็นขั้นตอนในการจัดเก็บข้อมูลและหลักฐานต่าง ๆ ของโรงเรียนตามรูปแบบที่ได้ออกแบบไว้ เพื่อการนำเสนอผลงานในแฟ้มสะสมงานอย่างเป็นระบบและเพื่อความสะดวกต่อการศึกษา การจัดระบบแฟ้มสะสมงานโรงเรียนไมโทอุดมศึกษาได้ทำการจัดเก็บผลงานและหลักฐานเพื่อการนำเสนอโดยแบ่งออกเป็น 7 ตอน คือ ตอนที่ 1 ถึง ตอนที่ 5 เป็นการนำเสนอเนื้อหา ผลงานและหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับรอบข่าวของงานโรงเรียนทั้ง 6 ด้าน ตอนที่ 6 เป็นการนำเสนอดตัวอย่างการประเมินจากบุคลากรและหน่วยงานภายนอก และตอนที่ 7 เป็นส่วนภาคผนวกที่แสดงรายชื่อคณะผู้ดำเนินงานในการจัดทำแฟ้มสะสมงานโรงเรียน การจัดระบบแฟ้มสะสมงานโรงเรียนไมโทอุดมศึกษาจะจัดเก็บตามลำดับระยะเวลาเพื่อให้ข้อมูลมีความต่อเนื่องสัมพันธ์กันสามารถปรับเปลี่ยนข้อมูลให้เป็นปัจจุบันเสมอ

ขั้นตอนที่ 6 การจัดนิทรรศการแสดงผลงาน

การจัดนิทรรศการแสดงผลงานเป็นขั้นตอนหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการนำเสนอผลงานของโรงเรียนในด้านต่าง ๆ โรงเรียนไมโทอุดมศึกษาได้จัดเตรียมห้องสำหรับการจัดนิทรรศการโดยเฉพาะ คือ ห้องประชุมเล็กของอาคาร 1 เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้คณะผู้มาเยี่ยมชมและศึกษาดูงานได้ชื่นชมผลงานของโรงเรียน รูปแบบการจัดนิทรรศการจะมีการหมุนเวียนกันไปในแต่ละเรื่องตามสถานการณ์ที่เป็นปัจจุบัน และห้องดังกล่าวนี้โรงเรียนไมโทอุดมศึกษาได้จัดสำหรับแสดงผลงานเกี่ยวกับแฟ้มสะสมงานประเภทต่าง ๆ ของโรงเรียนซึ่งมีเป็นจำนวนมาก ไม่เหมาะต่อการเคลื่อนย้ายเท่าที่ควรรวมทั้งเพื่อความสะดวกต่อการดูแลและรักษาภาพของแฟ้มสะสมงานให้อยู่ในสภาพที่ดีที่สุด

ขั้นตอนที่ 7 การประเมินผลงานจากบุคคลและหน่วยงานภายนอก

สำหรับขั้นตอนนี้เป็นกิจกรรมที่ต่อเนื่องจากขั้นตอนที่ 6 คือ การจัดนิทรรศการแสดงผลงาน โดยโรงเรียนโสตศึกษาได้ขอความร่วมมือจากบุคคลและหน่วยงานภายนอกที่มาร่วมชมและศึกษาดูงานทำการประเมินผลงานในด้านต่าง ๆ ของโรงเรียน โดยการบันทึกความคิดเห็นลงในสมุดเยี่ยมของโรงเรียนโสตศึกษา ซึ่งรูปแบบการประเมินเป็นแบบปลายเปิดเพื่อให้ผู้ประเมินสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่

โรงเรียนโสตศึกษาได้นำเสนอตัวอย่างการประเมินและรายชื่อคณะผู้มาเยี่ยมชมและศึกษาดูงานที่โรงเรียน ไว้ในตอนที่ 6 ของแฟ้มสะสมงานโรงเรียนโสตศึกษา ซึ่งข้อมูลที่ได้รับจากการประเมินในแต่ละครั้งนับได้ว่ามีประโยชน์ต่อการวางแผนเพื่อการพัฒนาและปรับปรุงงานในด้านต่าง ๆ ของโรงเรียนให้ดียิ่งขึ้น

ตอนที่ 2 ลักษณะและองค์ประกอบของแฟ้มสะสมงานโรงเรียนโสตศึกษา

จากผลการวิเคราะห์ลักษณะและองค์ประกอบของแฟ้มสะสมงานโรงเรียนโสตศึกษา พบว่า ลักษณะของแฟ้มสะสมงานโรงเรียนโสตศึกษาเป็นแฟ้มสะสมงานระยะยาว จัดทำขึ้นเป็นรายปีการศึกษาและจัดอยู่ในประเภทของแฟ้มสะสมงานทางวิชาการ โดยมีวัตถุประสงค์ของการจัดทำคือ เพื่อการประเมินความก้าวหน้าในการดำเนินงานของโรงเรียนในแต่ละปีการศึกษา และเพื่อนำเสนอภาพลักษณ์ของโรงเรียนต่อสังคม สำหรับการจัดองค์ประกอบของแฟ้มสะสมงานโรงเรียนโสตศึกษา แบ่งออกเป็น 4 องค์ประกอบตามความสัมพันธ์และความสอดคล้องของข้อมูล รวมทั้งการนำเสนอผลงาน หลักฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน โดยคำนึงถึงบริบทของโรงเรียนเป็นสำคัญ

ตอนที่ 3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานในกระบวนการการจัดทำแฟ้มสะสมงานโรงเรียนโสตศึกษา

ผลจากการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานในกระบวนการการจัดทำแฟ้มสะสมงานโรงเรียนโสตศึกษา พบว่า มีปัจจัย 2 ปัจจัย ที่สนับสนุนให้การดำเนินงานครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ได้แก่ ปัจจัยด้านผู้บริหาร และปัจจัยด้านอาจารย์ที่ปรึกษาของโรงเรียน

ปัจจัยด้านผู้บริหาร

ผู้บริหารของโรงเรียนไมทอุดมศึกษาเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในด้านการบริหารงานโรงเรียนมากกว่า 14 ปี เป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถและมีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับงานด้านวิชาการเป็นอย่างดีและมีนิสัยใฝ่รู้และเอาใจใส่ต่อวิทยาการใหม่ ๆ อยู่เสมอ ดังนั้นการดำเนินงานการจัดทำแฟ้มสะสมงานโรงเรียนครั้งนี้จึงได้รับการสนับสนุนจากท่านอย่างเต็มที่ เนื่องจากผู้บริหารต้องการให้บุคลากรมีความรู้ความสามารถจึงได้พยายามนำเทคนิคและวิทยาการใหม่ๆ มาให้บุคลากรได้เรียนรู้ พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่อการศึกษาในงานในครั้งนี้รวมถึงการให้กำลังใจในด้านสวัสดิการต่างๆ เพื่อเป็นแรงผลักดันให้ทุกคนได้พยายามศึกษาหาความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อไป

ปัจจัยด้านอาจารย์ที่ปรึกษาของโรงเรียน

โรงเรียนไมทอุดมศึกษาเป็นโรงเรียนที่มีอาจารย์ที่ปรึกษาฝ่ายวิชาการเพื่อให้ความรู้ให้คำแนะนำต่างๆ แก่คณะบุคลากรครู และคณะผู้บริหาร ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นอาจารย์จากมหาวิทยาลัยของรัฐบาลและเป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เฉพาะสาขา ดังนั้น ในการดำเนินงานครั้งนี้จึงได้รับคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาของโรงเรียนเป็นอย่างดี โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผศ. ดร. ภาวินี ศรีสุขวัฒนานนท์ ที่ให้ความรู้และคำแนะนำในการปฏิบัติงาน พร้อมทั้งบรรยายเกี่ยวกับเรื่องระบบแฟ้มสะสมงานให้คณะผู้ดำเนินงานได้ทราบถึงรายละเอียดของขั้นตอนการจัดทำ โดยมี ผศ. ดร. จิราภรณ์ ศิริทวิ เป็นผู้ที่คอยช่วยเหลือในการบรรยายเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกัน จากการดำเนินงานวิจัยเพื่อศึกษาระบบงานการจัดทำแฟ้มสะสมงานโรงเรียนในครั้งนี้ ทำให้คณะผู้ดำเนินงานทุกคนได้รับข้อความรู้ต่างๆ มากมายโดยได้รับแรงสนับสนุนจากมีอาจารย์ที่ปรึกษาของโรงเรียนเป็นอย่างดี

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยรายกรณีที่โรงเรียนไมทอุดมศึกษา โดยใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยมีวัตถุประสงค์ของการศึกษา 3 ประการ คือ ประการแรก เพื่อศึกษาระบบงานการจัดทำแฟ้มสะสมงานโรงเรียนของโรงเรียนไมทอุดมศึกษา ประการที่สอง เพื่อ

ศึกษาลักษณะและองค์ประกอบของแฟ้มสะสมงานโรงเรียนไผทอุดมศึกษา และประการสุดท้าย เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานในกระบวนการการจัดทำแฟ้มสะสมงานโรงเรียนไผทอุดมศึกษา

คณะผู้ดำเนินการจัดทำแฟ้มสะสมงานโรงเรียนไผทอุดมศึกษาในครั้งนี้ประกอบด้วย กลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูล จำนวน 34 คน และผู้วิจัยอีก 1 คน ซึ่งได้ร่วมมือกันทำการศึกษาระบวนการจัดทำแฟ้มสะสมงานโรงเรียน โดยการนำแนวคิดเกี่ยวกับเรื่องระบบแฟ้มสะสมงานโรงเรียนของ Kimeldorf และสุวิทย์ มุลคำ มาผสมผสานกับรูปแบบของการจัดทำแฟ้มสะสมงานตามแนวดำเนินการของโรงเรียนไผทอุดมศึกษาโดยนำมาประยุกต์วิธีการจัดทำให้มีความเป็นเอกลักษณ์และเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนมากที่สุด

การอภิปรายผลผู้วิจัยจะยึดวัตถุประสงค์ของการวิจัยเป็นหลัก ซึ่งแบ่งผลการวิจัยออกเป็น 3 ตอน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตอนที่ 1 กระบวนการการจัดทำแฟ้มสะสมงานโรงเรียนไผทอุดมศึกษา

จากการศึกษากระบวนการจัดทำแฟ้มสะสมงานโรงเรียนไผทอุดมศึกษา พบว่า มีขั้นตอนในการดำเนินงานทั้งสิ้น 7 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนแรก การวางแผน เป็นขั้นตอนพื้นฐานที่มีความสำคัญต่อกระบวนการอื่น ๆ เนื่องจากการทำงานทุกอย่างหากมีการวางแผนที่ดีก็สามารถทำให้การดำเนินงานในขั้นตอนต่อไปมีความคล่องตัวมากขึ้น

ขั้นตอนที่สอง การเก็บรวบรวมข้อมูลและหลักฐาน คณะผู้ดำเนินงานได้กำหนดขอบข่ายในการเก็บรวบรวมข้อมูลและหลักฐาน ตามขอบข่ายงานทั้ง 6 ด้านของโรงเรียนเป็นหลัก รวมทั้งยึดวัตถุประสงค์ของการจัดทำแฟ้มสะสมงานมาใช้ในการกำหนดแนวทางในการรวบรวมข้อมูลเช่นกัน ซึ่งจากการศึกษา พบว่า ขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูลต้องอาศัยวิธีการต่าง ๆ เข้ามาใช้เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความถูกต้อง เพียงพอ และเป็นที่ยอมรับจากคณะผู้ดำเนินงานทุกคน

ขั้นตอนที่สาม การคัดเลือกผลงาน โรงเรียนไผทอุดมศึกษาได้กำหนดเกณฑ์คุณภาพเพื่อใช้ในการคัดเลือกผลงาน คือ ผลงานที่เลือกนั้นจะต้องมีคุณภาพดี มีความเด่น และเป็นปัจจุบัน โดยเกณฑ์ที่ใช้ได้ผ่านการตกลงร่วมกันจากคณะบุคลากรของโรงเรียนแล้ว จากข้อค้นพบ จึงกล่าวได้ว่าการกำหนดเกณฑ์คุณภาพเพื่อประเมินผลงานก่อนการคัดเลือก ต้องขึ้นอยู่กับข้อตกลงร่วมกันของคณะบุคลากรของโรงเรียนเป็นสำคัญและต้องคำนึงถึงบริบทของโรงเรียนด้วย

ขั้นตอนที่สี่ การแสดงความคิดเห็นต่อผลงานและประเมินผล เป็นขั้นตอนที่คณะผู้ดำเนินงาน ต้องมีส่วนร่วมในการตัดสินผลงานที่ได้ทำการคัดเลือก ซึ่งขั้นตอนนี้โรงเรียนไพทอคมศึกษาได้ใช้วิธีการแสดงความคิดเห็นและประเมินแบบปลายเปิด เพื่อให้ทุกคนได้แสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ แรกเริ่มของการจัดทำ พบว่า ขั้นตอนการแสดงความคิดเห็นและการประเมิน เป็นขั้นตอนที่ต่อเนื่องกันแต่เนื่องจากมีความคาบเกี่ยวกันในวิธีการ คณะผู้ดำเนินงานจึงยุบรวมกันไว้ในขั้นตอนเดียว

ขั้นตอนที่ห้า การจัดระบบแฟ้มสะสมงานโรงเรียน จากการดำเนินงานของโรงเรียนไพทอคมศึกษา พบว่า การจัดระบบแฟ้มสะสมงานโรงเรียนได้คำนึงถึงความสัมพันธ์ของข้อมูล เนื้อหา และความเหมาะสมตามบริบทของโรงเรียนเป็นสำคัญ ทั้งนี้เนื่องจากได้มีการวางแผนรูปแบบไว้เพื่อนำเสนอภาพลักษณ์ของโรงเรียนที่เป็นไปตามสภาพจริง มีความเป็นปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับที่ บุญเชิด ภิญโญนันตพงษ์, 2541 ได้กล่าวว่า แฟ้มสะสมงานมีหน้าที่ในการแสดงหรือนำเสนอผลงานที่สอดคล้องตามสภาพความเป็นจริงหรืออย่างธรรมชาติ

ขั้นตอนที่หก การจัดนิทรรศการแสดงผลงาน จากผลการวิจัย พบว่า ขั้นตอนนี้มีความสำคัญต่อการนำเสนอภาพลักษณ์ของโรงเรียนมากที่สุด เพราะหลังจากที่โรงเรียนได้จัดทำแฟ้มสะสมงานโรงเรียนขึ้นมาแล้วนั้น ประการสำคัญก็คือ ต้องการนำเสนอผลงานให้เป็นที่รู้จักต่อสังคมเพื่อต้องการทราบว่าสังคมให้การยอมรับมากน้อยเพียงใด ผลสะท้อนที่มีต่อผลงานจึงสามารถนำไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานต่อไป

ขั้นตอนที่เจ็ด การประเมินผลงานจากบุคคลและหน่วยงานภายนอก เป็นขั้นตอนที่คณะผู้จัดทำของโรงเรียนไพทอคมศึกษาจัดทำเพิ่มขึ้นมา เพื่อให้โอกาสกับคณะบุคคลและหน่วยงานภายนอก ได้มีส่วนในการประเมินงานของโรงเรียน ซึ่งขั้นตอนดังกล่าวนี้นักวิชาการท่านอื่น ๆ ไม่ได้ให้ความสำคัญเท่าที่ควร แต่จากการดำเนินงานของคณะผู้ดำเนินงาน พบว่า ผลการประเมินจากบุคคลและหน่วยงานภายนอกนั้น โรงเรียนสามารถรับทราบข้อบกพร่องของโรงเรียนได้รวดเร็วยิ่งขึ้น และทำให้โรงเรียนหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาได้ตรงจุด ซึ่งสอดคล้องกับที่ Johnson, 1996 ได้กล่าวว่า ผู้ประเมินภายนอกมีบทบาทสำคัญต่อการประเมินงาน โดยข้อมูลสารสนเทศที่ได้รับจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนา ปรับปรุงผลงานให้ดียิ่งขึ้น ขั้นตอนทั้งหมดในการจัดทำแฟ้มสะสมงานโรงเรียนไพทอคมศึกษาครั้งนี้มีความต่อเนื่องสัมพันธ์กันตลอดกระบวนการจะขาดขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งไม่ได้แต่สามารถยืดหยุ่นและปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสมของบริบทแต่ละโรงเรียน

ตอนที่ 2 ลักษณะและองค์ประกอบของแฟ้มสะสมงานโรงเรียนไมโทอุดมศึกษา

จากผลการวิจัย พบว่า แฟ้มสะสมงานโรงเรียนไมโทอุดมศึกษาที่จัดทำขึ้นในครั้งนี้ เป็นแฟ้มสะสมงานที่จัดอยู่ในประเภทของแฟ้มสะสมงานทางวิชาการ มีลักษณะเป็นแฟ้มสะสมงานระยะยาวที่จัดทำขึ้นเป็นรายปีการศึกษา โดยเก็บรวบรวมผลงาน หลักฐานต่าง ๆ ของโรงเรียน เพื่อนำเสนอภาพลักษณ์ตามบริบทของโรงเรียนต่อสังคม ซึ่งผลจากการจัดทำในครั้งนี้นับได้ว่ามีประโยชน์ต่อระบบการบริหารงานด้านต่าง ๆ ของโรงเรียนเป็นอย่างยิ่ง สามารถทำให้โรงเรียนได้ทราบถึงพัฒนาการ ผลงานและจุดบกพร่องที่เกิดขึ้นในแต่ละปีการศึกษา จากข้อค้นพบนี้ โรงเรียนจึงได้ให้ความสนใจในการพัฒนางานมากยิ่งขึ้น สำหรับการจัดองค์ประกอบของแฟ้มสะสมงานโรงเรียนไมโทอุดมศึกษานั้น พบว่า คณะผู้ดำเนินงานได้จัดองค์ประกอบของแฟ้มตามวัตถุประสงค์ของการจัดทำโดยคำนึงถึงผลงาน หลักฐาน ที่มีความเป็นเอกลักษณ์ของโรงเรียนและอยู่ในขอบข่ายของงานโรงเรียนทั้ง 6 ด้าน เป็นสำคัญ

ตอนที่ 3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานในกระบวนการการจัดทำแฟ้มสะสมงานโรงเรียนไมโทอุดมศึกษา

จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า มีปัจจัยหลักเพียง 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินการจัดทำแฟ้มสะสมงานโรงเรียนไมโทอุดมศึกษา ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ไม่ได้เกิดขึ้นในขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่ง แต่เกิดขึ้นโดยภาพรวมของกระบวนการการจัดทำ และเมื่อผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ปัจจัยทั้ง 2 ปัจจัยแล้วนั้น พบว่า เป็นปัจจัยที่สนับสนุนให้การดำเนินงานในครั้งนี้สำเร็จได้โดยสมบูรณ์ โดยปัจจัยด้านผู้บริหารจะมีส่วนช่วยผลักดันให้การดำเนินงานเป็นไปตามลำดับ ระยะเวลา และมีส่วนอื่นๆ เข้ามาเกี่ยวข้อง อาทิเช่น การให้ความรู้ด้วยการเชิญวิทยากร การให้กำลังใจสนับสนุน การให้สวัสดิการที่เพียงพอต่อความต้องการของคณะบุคลากรซึ่งถือเป็นแรงจูงใจที่ดี นอกจากนี้ปัจจัยด้านอาจารย์ที่ปรึกษาก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีส่วนช่วยเหลือสนับสนุนให้การจัดทำแฟ้มสะสมงานครั้งนี้สำเร็จเป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ โดยเฉพาะการให้ข้อความรู้เกี่ยวกับระบบแฟ้มสะสมงานประเภทต่าง ๆ ที่เป็นพื้นความรู้ในการศึกษาระบบแฟ้มสะสมงานโรงเรียนต่อไป

ข้อเสนอแนะ

จากการดำเนินการจัดทำพัฒนาระบบงานโรงเรียนในทฤษฎีการศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาและการนำไปใช้ดังนี้

1.1 โรงเรียนในระดับประถมศึกษาทั้งภาครัฐและภาคเอกชน สามารถนำข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการจัดทำพัฒนาระบบงานโรงเรียน ไปเป็นแนวทางในการจัดทำพัฒนาระบบงานโรงเรียนในหน่วยงานของท่านต่อไปได้ โดยคำนึงถึงบริบทของโรงเรียนท่านเป็นสำคัญ

1.2 ควรมีการศึกษาเชิงคุณภาพในลักษณะเดียวกันแต่ต่างบริบทกัน เช่น ศึกษากระบวนการจัดทำพัฒนาระบบงานโรงเรียนรัฐบาล ศึกษากระบวนการจัดทำพัฒนาระบบงานของสำนักงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

1.3 ควรมีการศึกษาและพัฒนาเกณฑ์การประเมินพัฒนาระบบงานโรงเรียนที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย